

Сарајево, 28.11.2022. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 21.11.2022. – 25.11.2022.**

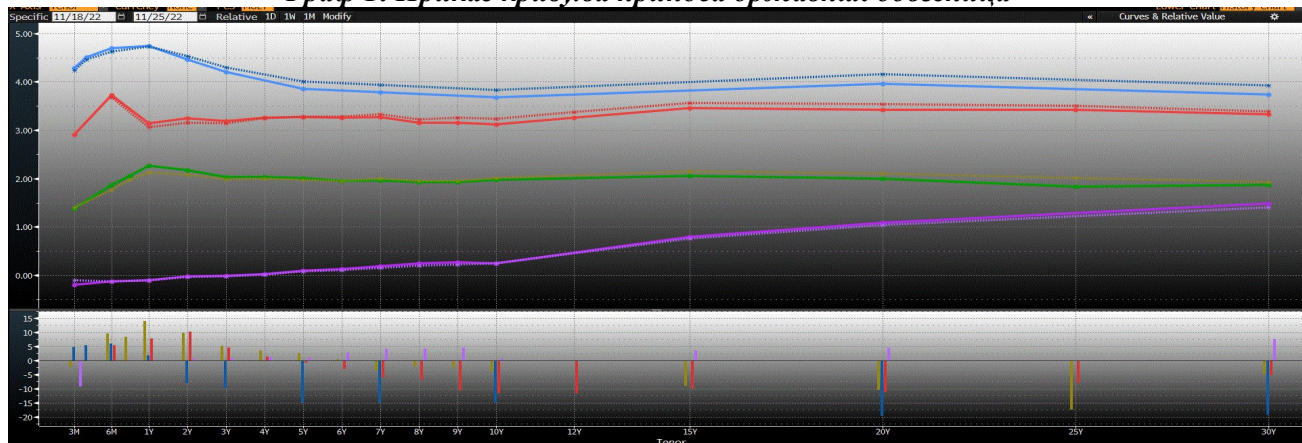
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Евروزона			САД			Велика Британија			Јапан		
	18.11.22	-	25.11.22	18.11.22	-	25.11.22	18.11.22	-	25.11.22	18.11.22	-	25.11.22
2 године	2.11	-	2.20	4.53	-	4.45	3.18	-	3.29	-0.03	-	-0.02
5 година	1.99	-	2.01	4.01	-	3.86	3.30	-	3.29	0.09	-	0.10
10 год.	2.01	-	1.97	3.83	-	3.68	3.24	-	3.12	0.25	-	0.25

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	18.11.22	-	25.11.22
3 мјесеца	1.442	-	1.423
6 мјесеца	1.769	-	1.865
1 година	2.153	-	2.291

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 25.11.2022. године (пуне линије) и 18.11.2022. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Од почетка прошле седмице приноси обвезница су биљежили пад јер су инвеститори остали опрезни због могућности да би централне банке могле бити мање агресивне везано за повећања каматних стопа, као и због страха од успорења економског раста. Битан утицај на кретања приноса имали су објављени записници са посљедњих сједница FOMC и ЕЦБ. Оба записника су показала да је постојала спремност за успорењем обима повећања каматних стопа. Због тога је већи притисак био на приносе обвезница дужег рока доспијећа, па је дошло до повећања инверзије криве приноса. Почетком седмице главни економиста ЕЦБ Lane је сугерисао да би повећање каматних стопа у децембру могло бити мање у односу на 75 базних поена колико је износило на претходне двије сједнице, али да ово повећање неће бити посљедње. Члан УВ ЕЦБ Holzmann је изјавио да би, према тренутно расположивим подацима, гласао за повећање од 75 базних поена. Његов колега Simkus је изјавио да ЕЦБ мора повећати каматне стопе за најмање 50 базних поена у децембру, те да сматра да већа повећања и даље представљају једну од опција. Према мишљењу члана УВ ЕЦБ De Galhau инфлација би требало да се врати на ниво од око 2% за 2 до 3 године у поређењу са 10,6%, колико је износио податак за октобар. Потпредсједник ЕЦБ De Guindos је

изјавио да ће економија у еврозони у четвртм кварталу ове године и у првом кварталу наредне године вјероватно забиљежити контракцију. Крајем седмице чланица ИВ ЕЦБ Schnabel је сигнализирала да би могло бити прерано да се почне са мањим повећањем каматних стопа у времену када инфлација наставља да представља опасности по економију еврозоне. Као највећи ризик за централне банке у овом тренутку Schnabel наводи претпоставку да ће раст цијена нагло да успори и да се на тај начин потцијени трајност високих цијена. Овакве изјаве су утицале на то да приноси буду кориговани навише у петак. У односу на претходну седмицу приноси обвезница краћег рока доспијећа су повећани, док су приноси обвезница дуже рочности смањени. Приноси њемачких двогодишњих обвезница су повећани за 9 базних, приноси петогодишњих за 3 базна поена, док су приноси десетогодишњих обвезница смањени за 4 базна поена. Приноси италијанских двогодишњих и петогодишњих обвезница су повећани за око 4 базна поена, док су приноси десетогодишњих обвезница смањени за исто толико.

Удружење индустрије у Њемачкој (BDI) је објавило да је њемачка индустријска производња на путу да забиљежи раст од око 0,25% у овој години, након раста од 4,7% у 2021. години, захваљујући заосталим поруџбинама. Ипак, изгледи за 2023. годину су суморни услед високих цијена енергената и геополитичких неизвјесности које негативно дјелују на компаније. У Италији премијерка Мелони је представила свој први буџет, који садржи скоро 35 милијарди EUR додатног трошења и смањења пореза, а за циљ има да убрза опоравак економије која ће према очекивањима Министарства финансија у овом и наредном кварталу забиљежити контракцију.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.)	НОВ	46,0	47,3	46,4
2.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (прелим.)	НОВ	48,0	48,6	48,6
3.	PMI композитни индекс – ЕЗ (прелим.)	НОВ	47,0	47,8	47,3
4.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	СЕП	-	-8,1	-26,9
5.	Биланс текућег рачуна – Италија (у милијардама EUR)	СЕП	-	-2,02	-5,26
6.	БДП – Њемачка (квартално) финал.	III квартал	0,3%	0,4%	0,1%
7.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (прелим.)	НОВ	-26,0	-23,9	-27,5
8.	Ifo индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	НОВ	77,0	80,0	75,9
9.	GfK индекс повјерења потрошача – Њемачка	ДЕЦ	-39,6	-40,2	-41,9
10.	Индекс повјерења потрошача – Италија	НОВ	91,0	98,1	90,1
11.	Малопродаја – Француска (Г/Г)	ОКТ	-	-5,4%	-1,7%
12.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	ОКТ	42,1%	34,5%	45,8%
13.	Произвођачке цијене – Финска (Г/Г)	ОКТ	-	22,3%	23,7%
14.	Произвођачке цијене – Ирска (Г/Г)	ОКТ	-	8,0%	6,1%
15.	Произвођачке цијене – Шпанија (Г/Г)	ОКТ	-	26,1	35,6%
16.	Стопа незапослености – Финска	ОКТ	-	5,8%	6,7%

САД

У сриједу је објављен записник са последњег састанка FOMC-а из новембра, који је показао да већина чланова овог тијела сматра да би било одговарајуће да се успори темпо повећања каматних стопа. Састанак је завршен 2. новембра када је Фед повећао референтну каматну стопу за 75 базних поена, четврти пут заредом, а све са циљем да се сузбије снажна инфлација. Из записника је, такође, видљиво да су званичници углавном задовољни тиме што се раст каматних стопа може ублажити, те што се даље може наставити са мањим повећањима. Записник је указао и на нове дебате унутар Феда, а које се односе на ризике убрзане рестриктивне монетарне политике која би могла представљати ризике по економски раст и финансијску стабилност, иако су креатори политике признали да је било мало видљивог напретка у погледу инфлације и да стопе и даље морају расти.

Предсједница Феда из Сан Франциска Daly је истакла да је неопходно да се води рачуна о ефектима даљих повећања референтне каматне стопе на америчку привреду, те је истакла да се тржишта “понашају” као да је иста око 6%, умјесто тренутног распона од 3,75% до 4%. Daly је нагласила како очекује да ће Фед повећати каматне стопе у наредном периоду, те вјероватно подићи циљани ниво референтне каматне стопе на око 5%, односно између 4,75% и 5,25%. С друге

стране, предсједница Феда из Кливленда Mester је изјавила да Фед може смањити досадашња повећања референтне каматне стопе од 75 базних поена наредног мјесеца.

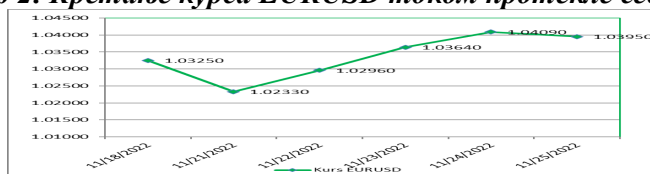
Предсједница Феда из Кливленда Mester је поновила да је смањење инфлације кључно за Централну банку. У том контексту, она је истакла да узимајући у обзир тренутне податке о инфлацији, враћање стабилности цијена остаје приоритет за FOMC, те је ово тијело обавезано да користи расположиве монетарне алате како би се инфлација вратила на циљани ниво од 2%. Поред тога, Mester је истакла да је присутно повећање плата, те да у већини случајева тај раст остаје испод нивоа инфлације, сугеришући да плате радника нису кључни покретач инфлације.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс економских активности Феда из Чикага ОКТ	0,00	-0,05	0,17
2.	МБА апликације за хипотекарне кредите 18. нов	-	2,2%	2,7%
3.	Поруџбине трајних добара Р ОКТ	0,4%	1,0%	0,3%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 19. нов	225.000	240.000	223.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених 12. нов	1.520.000	1.551.000	1.503.000
6.	PMI индекс прерађивачког сектор Р НОВ	50,0	47,6	50,4
7.	PMI индекс услужног сектора Р НОВ	48,0	46,1	47,8
8.	Композитни PMI индекс Р НОВ	48,0	46,3	48,2
9.	Индекс расположења потрошача Унив. из Мичигена F НОВ	55,0	56,8	59,9
10.	Продаја нових кућа ОКТ	570.000	632.000	588.000

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0325 на ниво од 1,0395.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Премијер Велике Британије Sunak је изјавио да ће подршка Владе грађанима кроз трошкове за енергију постати више таргетирана ка онима којима је помоћ најпотребнија. Sunak је истакао да ће у догледно вријеме бити објављено више планова. Такође, Sunak је нагласио да се препознаје посебан проблем са групом индустрија које се ослањају на енергију за коју мора постојати план, а за шта ће се побринути министар финансија.

Вицегувернер BoE Ramsden је изјавио да, иако је пристрасан према даљем монетарном пооштравању, уколико економија развије другачија очекивања, те уколико стално присутна инфлација престане бити разлог забринутости, тада би размотрио редукцију референтне каматне стопе као одговарајућу. Ипак, он је рекао да ће наставити да „гласа за снажну реакцију“ уколико инфлација настави да буде више присутна него што се то очекује. Ramsden је свој приступ политици појаснио као „пажљив и одговоран“. Додао је да ће буџет Владе, који је објављен почетком овог мјесеца, а који укључује раст пореза и смањење јавне потрошње, вјероватно утицати на смањење економског раста и инфлације. Ипак, Ramsden закључује да већина ових мјера неће дати ефекат до априла 2025. године, тако да ће ефекат мјера бити врло слаб током трогодишњег инвестиционог хоризонта MPC BoE у односу на оно што је претпостављено на састанку овог тијела у новембру. Ramsden је, такође, додао да је „акутно свјестан“ да BoE појачава тешкоће домаћинствима, али сматра да је MPC BoE подузео неопходне кораке како би инфлацију вратио на циљани ниво од 2%.

Највиши суд у Великој Британији је пресудио да Влада Шкотске не може одржати други референдум о независности наредне године без одобрења Парламента Велике Британије. У том контексту предсједник Врховног суда Велике Британије је изјавио да Парламент Шкотске нема моћи да доноси законе за референдум о независности Шкотске.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Позајмице јавног сектора (у млрд GBP) ОКТ	21,5	13,5	17,8
2.	PMI прерађивачки сектор Р НОВ	45,8	46,2	46,2
3.	PMI услужни сектор Р НОВ	48,0	48,8	48,8
4.	PMI композитни индекс Р НОВ	47,5	48,3	48,2

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,86842 на ниво од 0,85989. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,1890 на ниво од 1,2092.

ЈАПАН

Влада Јапана је у свом новембарском мјесечном извјештају задржала непромијењену укупну процјену националне економије, истичући њен умјерен опоравак, али остајући и даље опрезна у погледу ризика од глобалног економског успоравања и флукуација на финансијском тржишту. Економски извјештај из кабинета Владе је уследио након што су подаци у претходној седмици показали да се економија Јапана у трећем кварталу неочекивано смањила први пут за годину дана, због успореног глобалног раста и трошкова увоза који утичу на потрошњу и пословну активност. Влада је саопштила да ће остати опрезна у погледу ризика који предстоје, те да би се требала „обратити пуна пажња“ на економски утицај инфлације, ограничења понуде и нестабилност финансијског и тржишта капитала.

Премијер Јапана Кишида разматра реконструкцију свог кабинета, вјероватно до краја године, како би придобио подршку јавности након низа оставки министара. Прва реконструкција кабинета од августа могла би се десити крајем децембра након састављања фискалног буџета за 2023. годину или у јануару прије сазивања редовног скупштинског засједања.

Пондерисана средња стопа инфлације у Јапану, која се пажљиво прати као показатељ да ли се раст цијена шири, достигла је рекордних 1,1% у октобру, као знак повећања инфлаторног притиска због растућих цијена сировина и радне снаге. Објављени податак је у складу са тржишним очекивањима да би ВоЈ могла прилагодити своје ултраниске каматне стопе уколико се плате повећају паралелно са инфлацијом следеће године. Пондерисана средња стопа инфлације у Јапану се кретала око нуле у последње двије деценије пошто су компаније одустале од повећања цијена из страха да ће уплашити потрошаче који су осјетљиви на растуће трошкове. ВоЈ ће започети припреме за пилот студије за издавање дигиталног JPY са приватним финансијским институцијама следеће године. Овај потез уследиће након двогодишњих студија које је ВоЈ спровела како би одлучила да ли ће издати дигиталну валуту централне банке (CBDC). Иако ВоЈ још није донијела одлуку о томе да ли ће емитовати сопствену дигиталну валуту, гувернер Курода је у мају изјавио да би обезбјеђивање малопродајног система CBDC могло помоћи за обезбјеђивање беспријекорне и безбједне инфраструктуре у Јапану.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора Р НОВ	-	49,4	50,7
2.	PMI индекс услужног сектора Р НОВ	-	50,0	53,2
3.	Композитни PMI индекс Р НОВ	-	48,9	51,8
4.	Водећи индекс F СЕП	-	97,5	101,3
5.	Коинцидирајући индекс F СЕП	-	101,4	101,8
6.	Продаја широм земље (Г/Г) ОКТ	-	11,4%	20,2%
7.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) F ОКТ	-	-5,5%	-5,4%
8.	Стопа инфлације у Токију (Г/Г) НОВ	3,6%	3,8%	3,5%
9.	Индекс услужног сектора (Г/Г) ОКТ	2,1%	1,8%	2,1%

JPY је током протекле седмице благо апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 144,92 на ниво од 144,58. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 140,37 на ниво од 139,19.

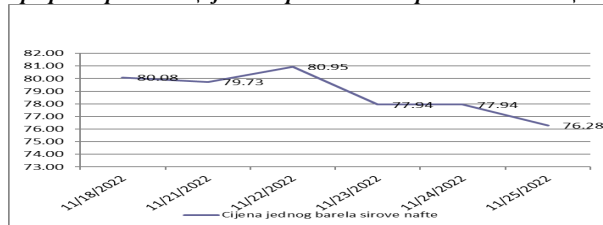
НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 80,08 USD (77,56 EUR).

Током протекле седмице цијена нафте је имала тенденцију пада, те је трговање завршено по цијени испод 80 долара по барелу. Почетком седмице цијена је смањена након што је WSJ објавио вијест да ОПЕКС+ планира повећање обима производње за 500.000 барела уочи ЕУ ембарга на руску нафту, али је Саудијска Арабија одбила наведено. Наредног дана, у уторак, цијена је забиљежила раст, те се на затварању тржишта нашла изнад 80 долара по барелу, након што је највећи извозник овог енергента, Саудијска Арабија, објавила да ће се ОПЕКС+ држати плана смањења обима производње, те да би се у будућности могли покренути и кораци са циљем балансирања тржишта, што је надмашило вијести о рецесији и забринутости због раста броја Ковид19 случајева у Кини. Већ у сриједу цијена је поново смањена, јер су земље Г7 поставиле горњу границу за цијену руске нафте која је изнад нивоа којим се тренутно тргује. До краја седмице цијена нафте је имала тенденцију смањења, а тржишни аналитичари сматрају да ће управо због ових околности ОПЕКС+ озбиљније размислити о поновном смањењу обима понуде нафте на састанку који ће се одржати у наредном мјесецу. Такве одлуке би помогле у одржавању нивоа цијене овог енергента. Генерално, цијена нафте је под притисцима због сљедећих ефеката: планираног нивоа горње цијене за нафту из Русије који би могао бити агресивнији од очекивања, макро и микро економских сигнала из САД, те стално растућег броја заражених вирусом Ковид19 у Кини.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 76,28 USD (73,38 EUR), а у односу на претходну седмицу цијена је смањена за 4,75%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.750,68 USD (EUR 1.695,57).

Почетком седмице цијена злата је благо смањена у односу на дан раније под утицајем благе апрецијације USD, али и под утицајем још увијек неизвјесне политике Феда. Наредног дана забиљежен је благи раст, углавном под утицајем слабијег долара, али и због очекивања инвеститора везано за одлуку Феда о даљем расту каматних стопа, о чему ће се расправљати на састанку који се завршава 14. децембра. Средином седмице је објављен записник са посљедње сједнице FOMC-а, што је наговјестило успорење даљих повећања Федове каматне стопе, а тиме утицало и на раст цијене злата. Састанак је завршен 2. новембра када је Фед повећао референтну каматну стопу за 75 базних поена четврти пут заредом, а све са циљем да се сузбије снажна инфлација. У поменутом документу је наведено да је значајна већина чланова овог тијела одлучила да успори са повећањем каматне стопе. Из записника је видљиво да су званичници углавном задовољни тиме што се раст каматних стопа може ублажити, те што се даље може наставити са мањим повећањима. Такође, у записнику су препознате нове дебате унутар Феда, а које се односе на ризике убрзане рестриктивне монетарне политике која би могла представљати ризике по економски раст и финансијску стабилност, иако су креатори политике признали да је било мало видљивог напретка у погледу инфлације и да стопе и даље морају расти. Под утицајем ових вијести цијена злата је до краја седмице имала тенденцију раста.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.754,93 USD (EUR 1.688,24). Посматрано на седмичном нивоу цијена злата је повећана за 0,24%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

